

БЕЛЕЖИТИ БЪЛГАРИ Над всичко остава радостта да се завърнеш на земята

С първия български космонавт Георги ИВАНОВ разговаря Димитрина МИХАЙЛОВА

На 10 април 2014 г. се навършиха 35 години от полета на първия български космонавт. Годишнината беше отбелязана с редица публични прояви и срещи на гражданите с Георги Иванов. Беше проведена и специална научна конференция организирана от Българската академия на науките. На конференцията и на срещите присъстваха и други негови колеги космонавти, както от Русия, така и от другите страни, участвали в програмата "Интеркосмос".

В тази връзка се обърнах към него с молба да сподели свои мисли специално за читателите на списание "Зари" и той беше така любезен да откликне на моята молба.

Преди всичко бих искала с няколко думи да напомня на нашите читатели кой е Георги Иванов. Роден е в Ловеч на 2 юли 1940 г. Като всички момчета в това време постъпва в Българската армия през 1958 г. Но още тогава той вече е направил своя житейски избор и се ориентира към обучение във Висшето военно-въздушно училище в Долна Митрополия. През 1964 година се дипломира със специалност "Инженер-летец" и квалификация "Пилот" I клас. Напълно естествено остава в Българската армия и служи като пилот, старши пилот, командир на звено и командир на ескадрила.

През 1984 г. защитава дисертация и получава научна степен "Кандидат на физическите науки".

На 1 март 1978 г. е одобрен за обучение за космонавт във втората група от програмата "Интеркосмос" и от този момент започват заниманията му в Центъра за подготовка на космонавти "Юрий Гагарин".

След малко повече от година на 10 април 1979 г., в 20 ч. и 34 мин. московско време е изстрелян в орбита около Земята космическият кораб "Союз-33", с международен екипаж: командир на полета Николай Рукавишников и космонавт-изследовател Георги Иванов.

Читателите от моето поколение си спомнят възторга, вълнението, а после и притесненията за живота на космонавтите, които всички преживявахме в тези незабравими дни. Проблемът възникна от това, че поради техническа неизправност корабът не успя да се скачи с орбиталната станция "Салют-6". След 31 обиколки около планетата ни от Центъра за управление на полетите нареждат на космонавтите да се откажат от опитите за скачване и да извършат необходимите действия за връщане на Земята.

През целия драматичен полет пулсът на Георги Иванов остава нормален и нито за миг не се променя.

По-късно научихме подробностите за необичайно трудното приземяване, за огромните, направо нечовешки натоварвания, на които са били подложени космонавтите по време на така нареченото балистично спускане. Така или иначе всичко завършва добре. Николай Рукавишников и Георги Иванов прекарват в космическото пространство 1 ден, 23 часа и 1 минута. Заслужено Георги Иванов влезе в историята като първия български космонавт, а България влезе в списъка на космическите държави и стана шеста поред в този сам по себе си твърде престижен списък.

Запитах г-н Георги Иванов:

- Знаем, че подготовката за полета е продължила повече от година, кое за Вас беше най-трудното в този период?

- След толкова години трудните моменти се забравят, остават спомените за една необикновена година в Звездното градче - последното стъпало на Земята преди всеки полет в космоса. За мен това беше повече от школа, космически университет, бих казал. Всеки ден беше работен, само дето постоянно имахме изпити, които бяха като че ли неизброими. Бяхме добри пилоти, трябваше да станем отлични инженери, изследователи, да владеем до тънкости цялата бордна техника. Ще изброя само част от задължителните дисциплини, задължителните познания за атмосферна физика, астрономия, метеорология, астронавтика, звездна механика, геофизика. Но в съзнанието ми живи и до днес са срещите, разговорите, приятелствата в голямото семейство на космонавтите. Не забравям и гордостта, че там, в Звездното градче, България беше на висока почит – големите ни учени академик Кирил Серафимов, Димитър Мишев, Митко Гогошев бяха създали вече серия космически прибори, които

летяха в орбита около Земята. Да прибавя и най-високата оценка на българските космически храни на нашия институт. За жалост, забравяме днес за тази наша звездна слава.

- Ако е възможно, накратко разкажете какво чувства човек в състояние на безтегловност?

- Много често ми задават този въпрос, отговорът не е лесен - в такива моменти човек е съсредоточен в изпълнението на сложна програма, вниманието е концентрирано върху непосредствените задачи и е отстъпило не много място на чувствата и вълненията. Но за това неземно състояние на безтегловност аз ще си позволя да цитирам редове от първата ми книга "Полети", тя е написана почти веднага след полета и предполагам, че няколкото реда са най-точни:

„...Отдели се третата степен на ракетата и за първи път започна моята продължителна безтегловност. Що е безтегловност? Щастие, но измамно или удоволствие на заем? Възхитителна свобода на движенията? Царство на плавните жестове? Държава на безгрижието или начин на работа и условия на тежък труд? Колкото приятна, толкова и коварна наслада? Или всичкото това вкупом? Аз не знам друго, по-необикновено усещане от безтегловност, беше отбелязал и Юрий Гагарин. А и сега виждам ясно как бордното табло леко се повдига нагоре, а аз като че ли лежа на пода, Николай Рукавишников ме успокоява – при него таблото е долу, а той се е лепнал на тавана - да, прелюбопитни рокади!".

- Какво се вижда от илюминатора на космическия кораб?

- Гледката е неопикуема - синята планета Земя е изумително красива, може би защото от тази висота няма граници, които разделят хората, за жалост, видни са и пораженията, които е нанесъл човекът - ясно се вижда смогът над големите градове, топящите се ледници, посегателствата над вековните гори. При първата обиколка ясно различих и моята България, синята лента на Дунава, нашето море, зелената линия на Балкана. Извиках моя командир, исках да види красотата на моята страна, но прелитането над нея продължи само 40 секунди... Но бих добавил, именно картината от илюминаторите на космическите кораби трябва да разтревожи света, да подсказва и наложи нови закони в общуването с необикновената земна природа.

- Какво беше първото усещане след приземяването Ви, след този толкова драматичен полет?

- Знаете, че след отказа на основния и на резервния двигател на "Союз-33" единствената възможност за спасение беше да преминем в спускаемия апарат, в така наричаната капсула и да се доверим на балистично спускане, т. е. да се устремим към Земята, така както би полетял камък. И кой е казал, че това е меко кацане? Но все пак, когато парашутите на капсулата се отвориха, когато намалихме шеметната скорост, когато преживяхме досега с огнената плазма, с тези бушуващи вихри и температура над хиляда градуса, досегът със Земята беше повече от щастие! Сами отворихме люка, първото, което никога няма да забравя, беше мирисът на земя, на степ и гледката към едно поле с жълти лалета, прочутите гагарински тюлпани. След това видяхме вече и жълтите светлини на спасителните хеликоптери. Помислих си и днес бих го повторил отново – всеки космически полет е предизвикателство, опит да овладеем безкрайната вселена, човешки порив, смелост, техническо съвършенство, но над всичко остава радостта да се завърнеш на земята. □

Благодарих на г-н Георги Иванов за отделеното внимание, а за нашите читатели искам да добавя, че спускаемият апарат на космическия кораб "Союз-33" беше предоставен на България и понастоящем се съхранява в Музея на авиацията край Пловдив. Казах "съхранява" и веднага искам да се поправа. Не се съхранява, а само се намира там, защото ширещият се навсякъде край нас вандализъм и с нищо непредизвикан стремеж към разрушение не пощади и тази реликва от най-новата ни история. Спускаемият апарат наистина се намира в Музея на авиацията, но е в окаяно състояние – изтърбушен и изпотрошен. Но както и да е. От това, че постоянно ни се налага да се сблъскваме с проявите на национален и въобще всякакъв вид nihilизъм можем още по-истински да усетим стойността на извършеното от Георги Иванов и колегите му по овладяването на космическото пространство, още веднъж с гордост да си спомним, че България е една от малкото страни в света, която има сериозно участие в космическите изследвания.

ВЪТРЕШНО СЪЮЗНА ДЕЙНОСТ В управителния съвет на ССБ

На 25 април УС на ССБ проведе своето заседание в рехабилитационна база на Съюза в Дряново. Както на предишното, така и на това заседание членовете на управителния съвет разглеждаха и обсъждаха преди всичко документи, които ще се предлагат на вниманието на делегатите на предстоящото в края на май четвърто заседание на XVI Общо събрание на пълномощниците на ССБ.

Като точка първа от дневния ред бе разгледан отчетът за дейността на сдружението.

В него се подчертава, че въпреки някои предприети от държавните органи мерки в социалната сфера, икономическата криза продължава да бъде основна характеристика на ежедневието ни.

Продължаващото ни отдалечаване от средния европейски стандарт на живот постави страната ни на последните места в различни международни класации. Голямата безработица и липсата на перспектива за личностно развитие се отразиха негативно и на политиката за интеграция на хората с увреждания.

Въпреки сложната обстановка управителният съвет на организацията и целият ѝ актив намериха воля и сили да реализират програмата за дейността на ССБ през 2013 г., приета на заседанието на

Националното общо събрание на пълномощниците. Тревожен е фактът, че тенденцията за застаряване на състава на сдружението продължава. Това влияе негативно върху кадровия потенциал и активността на организацията. Никога в историята на ССБ ръководният актив на всички нива не е бил с толкова висока средна възраст. Този факт задължава през текущата година УС да разработи и започне да реализира мерки за преодоляването на тази тенденция.

През 2013 г. Управителният съвет на ССБ е провел 7 заседания, на които са разгледани 83 въпроса и са взети 134 решения по тях.

И през изтеклата година като помощни органи за подобряване работата на УС функционираха различни комисии, на чиято работа управителният съвет даде много висока оценка. Особено важна бе работата с младежите. Комисията по младежката и кадрова политика проведе две заседания, на които обсъди направените предложения и разработи дългосрочна програма за подкрепа на деца и младежи с нарушено зрение за периода 2013 – 2020 г. С цел отразяване на максимален брой мнения програмата беше публикувана в списание "Зари", качена на сайта на организацията и изпратена на регионалните съюзни организации за провеждане на общонационално обсъждане с включване на широк кръг младежи. След проведените дискусии по програмата предложения направиха от РСО Сливен, Варна и Шумен.

На заседанието на УС на ССБ през март 2013 г. тя беше приета и част от предвидените дейности в нея бяха заложили в програмата на ССБ през отчетната година.

Управителните съвети на регионалните и териториалните организации провеждаха регулярно своите заседания и обсъждаха реализирането на мероприятия в областта на културата, спорта, туризма и други. Те в срок приеха тримесечните и годишните си финансови отчети. Постоянно внимание се отделяше на подобряването на организационния живот на структурите ни и комуникацията с местните държавни и общински институции с цел решаването на конкретни проблеми.

Организациите в цялата страна продължиха да предоставят традиционните социални, рехабилитационни, административно-правни, информационни и други услуги на нашите членове и да им съдействат в пълен обем да реализират правата си.

На това свое заседание Управителният съвет на ССБ даде висока оценка на дейността през 2013 г. на регионалните и териториалните си организации.

През месец март 2013 г. ССБ стартира изпълнението на проект "Създаване на център за подкрепа и целева ориентация на хора със зрителни увреждания с изнесени офиси", финансиран от ОП "Развитие на човешките ресурси" и съфинансиран от Европейския социален фонд на ЕС. Общата стойност на проекта е 275 163, 57 лева. До края на предходната година са представени два отчета, обхващащи седеммесечен период на дейност. Усвоените средства са в размер на 83 945 лева.

Председателят на ССБ взе участие в среща с представители на МТСП, Министерство на

здравеопазването, НОИ и НЕЛК, на която бяха обсъждани въпроси, свързани със социалните пенсии за инвалидност, медицинската експертиза и определянето на трайно намалената работоспособност от органите на ТЕЛК и НЕЛК.

Той участва и в работата на тематична работна група за подготовка на програмата "Развитие на човешките ресурси" (2014 - 2020 г.).

В сложната политическа обстановка нашите регионални и териториални организации продължиха своите активни контакти с общините с цел решаване проблемите на нашите членове, развитие на социалните услуги, повишаване достъпността на архитектурната и транспортната среда, осигуряване на финансиране за дейността на сдружението и други.

В областта на социалната рехабилитация ръководството на ССБ и председателите на РСО продължават активно да работят за развитието на социалните услуги в общността като основно средство за интеграция на хората с нарушено зрение. Успешно функционират към общините центрове за социална рехабилитация и интеграция на хора със зрителни увреждания в София, Варна, Сливен, Бургас, Габрово, Шумен, Добрич, Ямбол, Тополовград и Силистра. Те са предоставили своите услуги на повече от 550 потребители. Нашето сдружение като доставчик на социални услуги продължава качествено да изпълнява своите задължения по договорите за възлагане на управлението на центрове в Габрово, Русе и Перник. Техните екипи полагат големи грижи за повече от 115 потребители с нарушено зрение и допринасят за повишаване качеството на техния живот.

С цел обмяна на добри практики и развитие на социалната рехабилитация и интеграция на хората със зрителни проблеми ССБ организира през месец декември тридневен семинар в Дряново. На него присъстваха 25 специалисти от 8 центъра за социална рехабилитация и интеграция в страната.

Особено внимание се отделя на снабдяването на незрящите с толкова необходимите помощно-технически средства. Пълната стойност на доставените помощно-технически средства за отчетната година възлиза общо на 20 996, 73 лева.

Вземайки предвид значимостта на тези средства за компенсиране на зрителния дефицит и ниските доходи на нашите членове, Управителният съвет на ССБ на свое заседание през 2013 г. взе решение те да се предлагат на съюзните членове с 20% по-ниски от доставните цени. Разликата, която се получава, се покрива от ССБ. Можем със задоволство да отбележим, че през 2013 г. ССБ е положил добра основа за повишаване на достъпа до помощно-технически средства за нашите членове. Данните показват, че покритата отстъпка от 20% възлиза на 5576,32 лв., а предоставените безвъзмездно помощни технически средства са в размер на 4188,06 лева. Общо този разход е 9764,38 лева.

Отчитайки спецификата на дефицита при хората с нарушено зрение, осигуряването на достъп до информация налага ползването на брайлов и уголемен шрифт, аудио запис и програми за синтезиран говор. Съюзът на слепите в България през отчетната година продължи да предоставя на своите членове разнообразна информация в подходящ формат за възприемане.

Печатният орган на съюза - списание "Зари", се издаваше в брайлов, плоскопечатен и аудио вариант. Списанието запази своята роля на основен източник за информация за правата на хората със зрителни проблеми, многообразната дейност на организацията, изяви на наши членове в областта на културата и спорта, повишаване на здравната култура и в други значими области за интеграцията на хората със зрителни увреждания. "Зари" е утвърдена трибуна на талантиливи незрящи писатели и поети и твърде често неговите страници са първото място за техните публични изяви.

Студиото за запис на говорещи книги е произвело 110 новозаписани заглавия и са възстановени 180. Те са тиражирани в над 8000 диска. Читателите и фонотеките получиха 177 комплекта списания, записани на 2124 диска. Абонатите за домашна фонотека са 50, които са получили 1500 диска. Общият брой на раздадените заглавия от централната и базовите фонотеки е 19 488, а на дисковете - 16 867. Ръководствата на ССБ и регионалните ни структури продължиха да създават условия за развитие на художественото творчество, спорта и туризма сред нашите членове като доказано високоефективно средство за тяхното социално включване. Общият брой на изявилите се през отчетната година любители на певческото, инструменталното и поетичното изкуство е 329, а изнесените концерти и представления са 168.

Съюзът на слепите в България е изразходвал за художествено-творчески и спортно-туристически мероприятия 116 476 лева от бюджета на организацията.

През отчетната година в областта на заетостта на хората с увреждания и в частност на тези със

зрителни проблеми не можем да отбележим положителни тенденции. Приетата от правителството Дългосрочна стратегия за заетост на хората с увреждания (2011–2020 г.) и планът за действие за нейната реализация (2012–2013 г.) не доведоха до промяна на негативната тенденция най-вече поради липса на публичен ресурс за активни политики в тази област. Националната програма за заетост и обучение на хора с увреждания, действала през отчетната година, страда от същия дефект, изразяващ се в намаляване на бройките за субсидирана заетост. При срещи с представители на Министерството на труда и социалната политика ССБ и национално представителните организации на хората с увреждания настоявах за повишаване на средствата в Държавния бюджет за активни политики в сферата на заетостта.

От статистическата информация, която събираме, е видно, че 632 членове на ССБ са работещи. Тази цифра е крайно незадоволителна, тъй като тя представлява само 11% от членовете на организацията, които в икономически активна възраст намират възможност за трудова реализация. В ССБ на трудови договори през 2013 г. са работили 92 човека, в това число в ЦУ - 19, РСО - 26, почивно дело - 13, по Националната програма за заетост - 11, в центровете за социална рехабилитация и интеграция в Габрово, Русе и Перник - 13, и охрана на предприятието в Сливен - 3. От общия брой на служителите 36 са с нарушено зрение и 4 с друг вид заболяване. В стопанската система на сдружението ни са назначени 105 работници и служители с нарушено зрение и 7 с друго заболяване. Реализираните в обичайна икономическа среда членове на нашата организация са 470.

Представеният на вниманието на членовете на управителния съвет отчет на Съюза на слепите беше високо оценен от тях. Дина Желева и Велик Атанасов подчертаха, че информацията е изключително подробна и напълно изчерпателна. След това отчета се прие с 9 гласа "за" и ще бъде разгледан на Общото събрание на ССБ.

Без сериозни коментари членовете на УС приеха финансовия отчет на Съюза и проектобюджета за 2014 г., който предварително е обсъден на заседание на всички регионални председатели. В него не са направени съществени корекции в сравнение с предходната година.

Членовете на управителния съвет изслушаха и приеха за информация финансовия отчет и отчета за дейността на Националния център за рехабилитация на слепи - Пловдив, като дадоха висока оценка за работата на екипа и на неговия директор. През изминалата година от НЦРС са предоставени на лица с увредено зрение следните рехабилитационни услуги:

□□□□□

Предоставени услуги в НЦРС и брой ползватели през 2013 г.

№, Наименование на услугата, Ползватели

1. Основна рехабилитация, 114
2. Професионално обучение, 16
3. Обучение и тест за придобиване на европейски сертификат за компютърни умения (ECDL), 19
4. Обучение на зрително затруднени деца със СОП, 4
5. Консултации и обучение на близки и приятели на клиентите, 136
6. Обучение на ресурсни учители, 23
7. Семинар със специалисти от ЦСРИ, 26
8. Семинар „Обучение по придобиване на умения за кандидатстване за работа на свободния пазар на труда”, 10
9. Курс по грънчарство, 15
10. Курс по йога, 5
11. Семинар с Бюро по труда и работодатели, 14
12. Сесия по ритъм терапия, 15

ОБЩО: □397

Отчетите бяха приети с 9 гласа "за".

След това управителният съвет разгледа точката по отчета на холдинга. Управителят на холдинга г-н Лъчезар Шекеров отдели като особено тревожно явление нарастващите затруднения при събирането на

наемите за отдадените помещения. Поради обедняването на наемателите голяма част от тях или не плащат навреме, или напускат наетите площи. Този въпрос предизвика пространна дискусия, като повечето от членовете на УС стигнаха до становището, че е необходим индивидуален подход към всеки наемател. Нужно е да се установи кои площи са свободни и съответно биха могли да се отдадат под наем, след което да бъдат обявени в съответните дестинации. Отчетът се прие след обсъждането с 9 гласа "за" и ще се предложи за информация на членовете на Общото събрание.

В точка "Разни" членовете на УС разгледаха молби за помощи на съюзни членове и предложение на председателя на управителния съвет на РСО София за награждаване на г-жа Надка Томбушева. Като оцени високо нейния голям принос към организацията, управителният съвет реши тя да бъде удостоена със съюзно отличие "Златна значка".

С това въпросите от дневния ред бяха изчерпани и заседанието беше закрито.

Димитрина МИХАЙЛОВА

ИЗ ЖИВОТА НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ Добрич

Великден в "ХобиСклуб"

Тържествен камбанен звън огласи помещенията на "ХобиСклуб", където се бяха събрали около 40 миряни в очакване на отец Стоян от храм "Света Троица". Някой от организаторите се беше погрижил да донесе автентичен запис от звученето на камбаните от Добричкия храм. Точно в 12.00 часа след приятните звуци прозвуча християнският поздрав на отца – "Христос воскресе!", и последва хоровият отговор - "Воистина воскресе!". След прочита на божествените слова свещеникът направи водосвет за здраве. Интересна историческа беседа изнесе краеведът Веселина Малчева, а певиците Руска Георгиева и Димитричка Николова попяха народни мотиви за Великден. Валерия Урсова рецитира закачливи стихове от Ран Босилек. С гръцки сюжети и бонбони почерпи Софка Петрова, която се върна от гостуване на внучката си в Кавала. На председателя на "ХобиСклуб" Иван Тодоров и отец Стоян Иванов предстоеше трудната задача да отличат 10 от най-красиво боядисаните великденски яйца. Зарадвани и щастливи от признанието останаха Мима Русева, Нели Катранджиева, Пейчо Радев, Радка Тодорова, Руска Добрева, Николинка Вичева, Радка Цонева, Магда Благоева, Данчи Тодорова, Иванка Боянова и други. Срещата завърши със смешни спомени за Великден от детството ни, стихове и песни.

Накрая всички се почерпихме с традиционните вкусни козунаци и шарени яйца.

Иван ТОДОРОВ

Започна пролетното почистване

В обявения трудов ден в двора на НПО "ХобиСклуб" се събраха 25 участници.

С кирки, лопати, мотики всеки намери своето място в обраслия от миналата година двор. Общината осигури ръкавици и чували за отпадъци. Въодушевляването от трудовия ден се предаде и в помещенията, където заиграха трудолюбивите ръце на жените, почиствайки цветя, врати, прозорци. В края на деня се прибрахме удовлетворени от положения труд и от светналия двор.

Може би най-доволни ще останат по-активните: Йорданка Костадинова - агроном по професия, Илия Найденов, Стойко Стоянов, Пейчо Радев, Радка Великова, Димитричка Николова, Пенка Стефанова, Кина Пехливанова, Жана Петрова, Мима Русева, Митка Тодорова и други.

С усмивка припомняме една сериозна българска поговорка: "Не е чисто там, където се чисти, а е чисто там, където се пази!".

Иван ТОДОРОВ

Честит юбилей!

На 9 май Иван Тодоров - председателят на "ХобиСклуб" Добрич, завърши седмото си десетилетие и започна осмото. Със сигурност са много тези, които с уважение и искрена обич го поздравяват. Още при първата среща с г-н Тодоров силно впечатление прави неговата интелигентност и благонамереното му отношение към всеки. Изобретател, художник в началото на кариерата си, загубвайки внезапно зрението си, той с усилие на волята успява да преодолее емоционалния шок и да намери ново място в своя живот.

Преди малко повече от 13 години създава „ХобиСклуб”, където членуват освен хора с увредено зрение и лица с други увреждания. Създава екип и разработва проекти - повече от 20, на които е автор и ръководител. По този начин, без държавно финансиране, той спомага за осъществяването на интересна и разнообразна клубна дейност. Неговото златно правило е "Нищо за хората с увреждания, без хората с увреждания".

През есента на 2013 г. гостувах на "ХобиСклуб". Бях изненадана от добре оборудваните кабинети за полезни умения, фитнеса, залата за срещи с повече от 30 места, както и от милото посрещане от страна на домакините.

На юбилея и на всички членове на "ХобиСклуб" от сърце пожелавам здраве, нови творчески успехи и много щастливи мигове!

Катя КРЯЖЕВА

Велико Търново

Годишно отчетно събрание на ТСО на ССБ

На 24 април в местния Клуб на инвалида се състоя годишното отчетно събрание на ТСО на ССБ във Велико Търново. Като почетни гости ни удостоиха с присъствието си председателят на РСО на ССБ в Дряново г-н Минчо Ганев, придружаван от сътрудничката на РСО г-жа Мария Данкова и представителят на Община Велико Търново Пламена Спасова.

Приветствие към гостите и присъстващите отправи председателят на ТСО г-н Ненчо Обретенов, с което събранието беше открито и започна своята работа. Отчет за изминалия програмен период (от 25 април 2013 до 24 април 2014 г.) представи техническият сътрудник на организацията г-жа Теодора Николова.

Констатирани бяха следните постигнати резултати:

- Създаване на Комисия за адаптация и мобилност със задача оценка на достъпността на градската

среда за хората със зрителни увреждания и препоръки към институциите във Велико Търново за необходимите подобрения.

- Карти за безплатно пътуване през 2014 г. с автобусите в градската мрежа на фирмите-превозвачи ЕТ "Надежда – Надежда Христова" и фирма "Алекс ОК" с президент Александър Нанков.

- Екскурзия до Трявна и Дряновския манастир с осигурен безплатен транспорт от Община Велико Търново.

- Стикери за безплатно паркиране на автомобили, собственост на хора с увреждания, валидни за целия ЕС.

- Сътрудничество с ДСП – Велико Търново и очна ТЕЛК за издирване на хора със зрителни увреждания и привличането им за членство в Съюза на слепите.

- С подкрепата на Община Велико Търново и ДСП - предоставяне на услугата "Личен и социален асистент", както и "Домашен помощник" на имащите потребност и желаещите да я ползват наши членове.

- Създаване на собствен архив от говорещи книги.

- Отбелязване и чествания на дати, свързани с лични поводи, организационни събития и включени в националния и народен календар с беседи от Пенчо Василев.

- По проект "Глобални библиотеки" на Министерство на културата и в сътрудничество с Регионална библиотека "Петко Рачов Славейков" се проведе курс за начална компютърна грамотност за незрящи, воден от Валери Михайлов.

- Участие в конкурс за историята на България по проект на Централното управление на ССБ, където бяхме представявани от Димитър Станев и Ненчо Обретенов.

- Участие във Фестивал за народно творчество на НАСГБ в Пловдив, където в раздел "Лично творчество" нашата представителка Стефанка Славова зае първо място.

- Поетични рецитали по стихове на нашите творци Йордан Тодоров, Стефанка Славова и Аврам Аврамов. Произведения на последните двама са публикувани в сборника "Броеница шарена", изготвена от поетичен клуб "Вдъхновение" към НАСГБ.

- През март 2014 г. със собствени средства от автора Аврам Аврамов беше издадена стихосбирката "Духовна светлина", която е тринадесетото произведение от творческата му поредица.

- На 10 и 11 септември 2013 г. имаме участие в Спартакиадата на НАСГБ в Пловдив, където Димитър Станев зае II място в дисциплината "Хвърляне на копие".

- В края на септември 2013 г. отборът по шахмат на ТСО Велико Търново участва в регионален турнир в Дряново, където зае II място.

- На 19 октомври 2013 г. по повод Деня на белия бастун във Велико Търново се проведе регионален турнир по табла в две категории – отборно (мъже) и индивидуално (жени). Купите за победителите бяха осигурени от общината. Отборът ни (в състав - Александър Маринов, Вангел Божинов и Валери Николов) зае II място. При дамите участваха Теодора Николова и Анна Стоева. Купата на победителя беше спечелена от Теодора Николова.

- По повод Коледа и Нова година беше организиран турнир по табла на местно ниво, в който победата беше извоювана от Ненчо Обретенов.

- По случай празника на Велико Търново – 22 март, Регионална библиотека "П. Р. Славейков" във организира турнир по табла между местните отбори на ССБ и СИБ. Нашият отбор (в състав - Ненчо Обретенов, Александър Маринов, Валери Николов, Теодора Николова и Анна Стоева) победи с резултат 3:2. За най-добър състезател в турнира беше обявена Теодора Николова.

- На 22 и 23 март 2014 г. в Созопол се проведе национално състезание по канадска борба, където наш представител беше Иван Русинов, който спечели II и III място съответно с дясна ръка и с лява ръка.

- Всички по-важни събития, свързани с нашата организация, бяха отразени в списание "Звук и светлина", вестниците "Борба" и "Янтра днес", радио "Фокус" и "Дарик радио", кабелните телевизии "Видеосат" и "Евроком".

Проектопланът за дейността на организацията ни за периода 2014–2015 г. включва:

- В сътрудничество с ДСП и очна ТЕЛК да се издирят новоосвидетелствани хора със зрителни увреждания и да се привлекат за членство в Съюза на слепите.

- Установяване и поддържане на контакти с държавни и неправителствени организации с оглед приобщаването им към решаването на проблемите на незрящите.

- Връзки с бизнеса и издирване на спонсори. В това отношение са много добри контактите ни с Лайънс клуб "Арбанаси", Лайънс клуб "Царевец" и местните автобусни превозвачи ЕТ "Надежда" и "Алекс ОК".
- Участие в проекти на ЦУ на ССБ и Община Велико Търново.
- Продължаване на участията ни в местни, регионални и национални спортни и културни форуми.
- Организиране на екскурзионни пътувания.
- Беседи по повод бележити дати и събития в националния и народен календар, както и разяснителни лекции по здравни теми, които са актуални за членовете на организацията.
- Отпускане на помощи на наши нуждаещи се членове и продължаване патронажа на съюзните членове, настанени в социалния дом в село Пчелище.
- Съвместно с Комисията по мобилност и адаптация на градската среда към ТСО на ССБ във Велико Търново сътрудничество и консултиране на общинските институции с оглед намаляване и отстраняване на препятствия, затрудняващи самостоятелното придвижване на незрящите на територията на града.
- Консултиране на членове на организацията и техните зрящи сътрудници по социални и правни въпроси.

Пенчо ВАСИЛЕВ

Велики Преслав

Великденско почистване

Вероятно повечето жители на Велики Преслав не са и чували за вече ставащото традиционно предвеликденско почистване в района на Боровата гора. Доброволците не афишират тази си проява и за да не пречели на другите, както те казват, предпочитат сами и без шум да си вършат работата. Тази година - вече за пети или шести път!

Енчо Маринов е председател на териториалната съюзна организация във Велики Преслав, а Радка Герова - сътрудник (и то много активен). Членовете на тази организация, които са в състояние в обикновено приятен пролетен ден да излязат и да чистят, излизат и го правят. Далечно от останалите, те вършат полезното си дело с желание и усещане за ползата. Същевременно с малко закъснение посрещат и Първа пролет.

Начинанието на незрящите от Велики Преслав няма нищо общо с инициативата "Да почистим България за един ден", но ентузиастите са насърчени от миналогодишния поздравителен адрес от кмета Горчев.

И тази година отново обектът им е беседката и пространството около нея.

Енчо Маринов и Радка Герова обясняват, че заедно работят както хората със зрителни проблеми, така и техните придружители.

Най-активните сега са Владимир Миленов, Пенка Желева, Карамфилка Делева, Петър Георгиев, Спас Делев и придружителите Галина Танева, Калушка Петрова, Стелка Иванова, Иван Геров и други, за което управителният съвет им е благодарен. Не са търсили съдействие от общината или от БКС! Но назрява една молба за помощ - циментената основа на беседката се нуждае от сериозен ремонт. Подът ѝ действително прилича на типично занемарено българско шосе с характерните си дупки. Кранчето на

чешмата постоянно тече, коритото е изкъртено, а близката шахта е задръстена от недобросъвестни посетители, които са я превърнали в място за отпадъци. Налага се намесата на специалисти, каквито сред незрящите няма!

Така, просто, скромно и без излишен шум, хората от ТСО Велики Преслав проведоха поредното почистване.

Веселин ЙОРДАНОВ

Левски

На 22 април членовете и придружителите от ТСО Левски заедно с нашите приятели от асоциацията на сляпо-глухите и Съюза на инвалидите се събрахме в клуба, за да отпразнуваме най-големия християнски празник – Великден. Всички пристигаха усмихнати и пременени. Масите бяха отрупани с украсени със здравец кошнички и пълни с червени яйца, козунак и разни сладкиши подноси.

Хората бяха щастливи! Поздравявах се с "Христос воскрес!" и си пожелавах здраве и щастие.

Водеха се оживени разговори между стари приятели. Г-н Любенов поздрави присъстващите, а г-жа Антонова прочете кратка беседа за същността на Великден и текстове от Библията.

Беше създадена комисия, която определи най-красиво боядисаното яйце. Награди получиха Надка Христова, Стефка Асенова, Иванка Стойчева и Иванка Кьосова. Шоколади и други захарни изделия бяха осигурени от верига магазини "АБСОЛЮТ ПЛЮС" и фирма "НАСЛАДА", за което от сърце им благодарим.

На 17 април фирми-производители на хлебни изделия дариха организациите ни с козунаци, които много зарадваха нашите членове. На дарителите благодарим от сърце, че не ни забравиха за празника!

Градусът на настроението се повиши, когато започна традиционната борба за най-здраво яйце.

Купонът продължи с много смях и песни, неусетно преминаха няколкото щастливи часа сред приятели.

На 24 април ТСО Левски проведе своето годишно отчетно събрание. Въпреки застаряващата членска маса, посещаемостта и тази година беше на високо ниво. Наши гости бяха директорът на Дирекция "Социално подпомагане" г-жа Романова, заместник-кметът на община Левски г-н Йорданов, сътрудничката на РСО Плевен г-жа Милка Ташова и председателят на контролния съвет г-жа Сотирова.

Председателят на ТСО Левски г-н Любенов поздрави присъстващите и откри събранието. След като бяха избрани ръководните органи, то започна деловата си работа. На вниманието на присъстващите беше представен отчетният доклад за работата на управителния съвет и програмата за дейността през следващия период.

Бяха отчетени добрите ни взаимоотношения с местната власт, Дирекцията за социално подпомагане и други институции. Управителният съвет, председателят и сътрудничката на организацията винаги оказват помощ от всякакъв характер на нуждаещите се наши членове. За разнообразяване на живота в организацията празнуваме всички лични, религиозни и национални празници. Два пъти в годината колективно честваме рождените дни на членовете ни.

В прекрасния ни клуб, оборудван с всичко необходимо за колективен живот, веднъж в седмицата, а

понякога и по-често, се четат беседи на здравни и земеделски теми. На присъстващите се сервира кафе, чай, безалкохолни напитки и захарни изделия, дарявани от най различни магазини, а през септември миналата година проведохме екскурзия до комплекс "Етъра" в Габрово, осигурена изцяло от общината. Присъстващите членове на организацията се включиха много активно в работата на събранието. Множество въпроси бяха зададени на ръководството, на г-жа Романова и на г-н Йорданов. Питахме за асистентските програми, за социалното подпомагане, за административното и търговското обслужване, за достъпа до околната градска среда. Направени бяха и редица конкретни предложения за подобряването на условията за живот за хората с увреждания от нашия град.

На всички въпроси изчерпателно отговориха г-жа Романова, г-н Йорданов и г-жа Милка Танкова. Г-жа Танкова и г-жа Сотирова от РСО Плевен дадоха висока оценка за работата на ТСО Левски. След приключването на изказванията събранието гласува и одобри отчетния доклад и проекторешенията за бъдещата работа на управителния съвет. След изчерпването на дневния ред събранието бе закрито.

На всички присъстващи беше дадена по една закуска и безалкохолни напитки, осигурени от общината и фирма "НАСЛАДА". Благодарим на всички дарители за доброто отношение към нас!

Иванка ХРИСТОВА

ПРЕМИЕРА Георги Холянов отново сред пловдивчани

В края на краищата талантливият български музикант се изкуши и откликна на световното движение "Всеки зрително увреден – автор на литературна книга". И веригата книжарници "Хеликон" вече втори месец предлага на доста атрактивна цена "Пансионът – съдба или изповед", спомени на автора за обучението му в Училището за слепи "Николай Островски" (сега УДНЗ "Луи Брайл"). В това училище впоследствие трийсетина години Георги Холянов ще преподава музика, ще дирижира и няколко ученически състава.

На 23 април - Световния ден на книгата и авторското право, малката зала на пловдивския рехабилитационен център за слепи беше препълнена до краен предел. Премиерата бе организирана от неуморния Георги Генов и Илия Кърпаров - съпруг на незабравимата Величка Гушева - Кърпарова, и се ръководеше от беловласия поет Данчо Данчев, председател на литературен клуб "Следа".

Композиторът и диригент Георги Холянов с чаровната си и неподражаема усмивка, описана и от изумителния Спас Карафезов, отговаряше на въпросите. А те валяха ли, валяха...

Ръкописа на мемоарната си книга подготвил собственооръчно на компютър (сегашната му съпруга Гергана въобще не му е помагала). Тиражът на книгата е само 500 бройки. Разказа ни сякаш с известна гордост как с Вили Кавалджиев и Георги Минчев са пели по митингите на СДС. Именно Георги Минчев насърчава Георги Холянов да композира и разпределя няколко негови песни за именити български певци. Скъпият наш гост заяви, че пловдивският период от живота му е времето на творческо зареждане. Дебело подчерта, че много обича пловдивчани. Сподели под секрет, че е захванал и ръкописа на втора книга с работно заглавие "Хиената". Категорично отказа да коментира двугодишната си работа като артист-хорист в професионалния хор на слепите, което малко озадачи част от любознателната публика.

Сани Генова прочете няколко текста от книгата на Холянов. Звучаха и емблематичните песни на Георги Холянов, изпълнявани от Йорданка Христова, Маргарита Хранова, Росица Кирилова, състава

"Тоника" и други.

Минути преди промоцията директорът на Националния център за рехабилитация на слепи г-н Стефан Данчев се среща с Георги Холянов, почерпи го с най-ароматното си директорско кафе, разказа му за функциите и постиженията на тази институция, предложи му кратка екскурзия по нейните кабинети и зали. Предната вечер композиторият се възползва от уюта на президентския апартамент на Центъра след тържествената вечеря, организирана от неговия директор в чест на именития гост.

В пловдивското предприятие на слепите през 1963 година Георги Щерев (така той беше известен сред своите съученици тук) започва професионалната си кариера като обикновен плетач на дамаджани и буркани, по-късно и сръчен огъвач на куфари. Пловдивчани помнят как Георги усмихнато и талантливо разпъва акордеона заедно с Иван Лазаров на техните танцови забави. Иван Лазаров и Илия Гуделов кумуват убедително и музицират ентузиазно на първото сватбено тържество на съсъдбеника им Георги през късната есен на 1964 година. Късна есен, защото трябваше да се поизчакат почти три месеца, за да навърши пълнолетие невръстната годеница на Гошо Стоянка Николова от Павликени. И така до 1981 година, когато момчето от Ракитово решава да напусне не само древния Пловдив, но и бунтовната работническа класа и да се превърне по-късно в изявен седесар и всепризнат интелектуалец, радващ се на жълтите павета и на другите софийски красоти и предимства. Но в Пловдив той се зарежда за бъдещите си композиторски и диригентски постижения, тук Георги Холянов завършва средно и висше музикално образование, пловдивчани са първите, пред които представя мемоарната си книга.

Георги Холянов е роден в твърде заможно армянско семейство на 10 юли 1946 година в Пещера, откъдето е принудено от тогавашния тоталитарен режим да се премести в Ракитово, Пазарджишко. За съжаление първият син на Екатерина и Щерю Холянови в ранна детска възраст губи зрение и попада в пансиона на специалното училище за слепи, в производственото предприятие за слепи и неговия жилищен комплекс, наричани доста сполучливо от доц. д-р Иван Ганев "черните оазиси". Искане ми се да припомня на читателите, че и разностранно талантливата Величка Гушева - Кърпарова е също с армянски етнически произход, макар и да не е от клона грамостяни, към който принадлежи родът на композитора Холянов. Според него испанското име на рода им идва от техен далечен праотец с име Хулио дел Ермосос, дошъл от Испания сред балканските арменци, за да ги приобщи към католицизма. Неговата мисия изглежда не е била особено успешна, защото местните куцовласи са го интегрирали към техния етнос, но той пък си оставил красивото испанско име и огнен темперамент. Испански темперамент, който искри в някои от музикалните творби на Георги Холянов, на когото участниците в срещата пожелаха нови творчески успехи както в музиката, така и в литературата.

Ангел СОТИРОВ

Снимки: Сани ГЕНОВА

Броеница шарена

Петата стихосбирка на клуб "Вдъхновение" – "Броеница шарена", е вече факт. Нейното представяне се състоя по време на годишното отчетно събрание в Пловдив на първи април в хотел "Новотел". В нея са публикувани творби на 22 автори от 11 града в страната. С цел популяризирането на

книжката изпратихме по екземпляр на всички председатели на териториалните организации. Авторите също получиха по един брой. Новия сборник разпространихме и сред медиите, с които работим.

Смея да се надявам, че в обозримо бъдеще ще подготвим и новия шести сборник.

Калинка КОВАЧЕВА

Към читателите

Здравей, Читателю!

В ръцете си държиш новия пети сборник с творби на членовете на поетичен клуб "Вдъхновение". Тук са публикувани творби на 22-ма автори от страната.

На 18 декември 2005 г. в Пловдив след промоцията на първата издадена стихосбирка "Хоризонти" решихме спонтанно да създадем и ние, хората с двойни сензорни увреждания, собствен поетичен клуб. Поезията е хоби на много от нашите членове. Нарекохме го "Вдъхновение". Учредителите бяхме дванадесет човека. Избрахме ръководство в състав: Калинка Ковачева - председател, и членове Лушка Маджарова, Аврам Аврамов и Панайот Панайотов. Идеята допадна на председателя на НАСГБ Димитър Парапанов, който насърчи нашия ентузиазъм. Към момента броя на членовете на клуб "Вдъхновение" е 27 човека от десет града в страната. Знаем, че когато сме заедно, постигаме много и затова се обединихме. През тия осем години от учредяването на клуб "Вдъхновение" издадохме четири стихосбирки - "Хоризонти" - 2005 г., "Искрици в тишината" - 2007 г., "Бряг на любовта" - 2009 г., "От силен вятър понесени" - 2011 г., и настоящата - "Броеница шарена". Избрахме това име, защото творбите, публикувани тук, са най-разнообразни. Третираны са теми, свързани с любовта, със съкровени спомени от близко и далечно минало, със сбъднати и несбъднати мечти, с житейски равносметки и прочее. Оформил се интересен сборник със стихотворения, изпълнени, както с тъга и носталгия по безвъзвратно изминалите дни, така и със здрав реализъм, утвърден от опита ни на силни хора, поели здраво своя кръст.

В заключение, искам да благодаря на Кристина Димитрова, която ми помогна да съставим настоящата книжка!

Специални благодарности и на нашите членове, които пожелаха да се включат в настоящия сборник и предоставиха своите стихотворения!

Не на последно място отправям искрени благодарности и към председателя на НАСГБ Димитър Парапанов и неговия екип, които намериха необходимия ресурс за отпечатването на поредната ни стихосбирка!

Калинка КОВАЧЕВА,
председател на поетичен клуб "Вдъхновение"

СОФИЙСКИЯТ ВЯТЪР

Георги ЧЕРНЕВ, София

Софийският вятър е палав и нежен.

Софийският вятър е див и наперен.

Той гмурва се в лудовъртежа

на нашия град - стар и модерен.

Играе на жмичка с тополи и кестени.

И гратис пътува в маршрутките.

Замаян от витожки прелести,

за малко се сгушва на Искър във скута.

Понякога трескаво тича

из Княжево, после Враждебна.
Закичва със здравец,
с радика момичета забързани,
влюбени и вдъхновени.

Притихва под купола на "Александър Невски"
и после разнася из градските бродове
за всичките праведни пак благослова небесен:
Да бъдем уверени, смели и горди!

УСТРЕМ И ЖАЖДА

Данчо ДАНЧЕВ, Пловдив

Взаимност ни води през дни и години,
доброто надвива несгоди и блян,
сами не показваме обич и свян,
красиви са в полета птиците сини.
Душите ни втурват се с тях до безкрая,
че сме окриляни от земна любов,
след лудите нощи пак идва ден нов,
щастливите мигове радват ни зная.
Възторгът ни носи сред устрем и жажда,
мечтите в реалност са трепета в нас,
интимните чувства са повик и глас,
сърце на сърцето се в лудост обажда.
Сред полета втурват се птиците сини,
че двамата с обич понасяме блян,
въздига се изгрев над мрак залюлян,
отлитат ни дните по път сред години.
Щастливите мигове радват ни зная,
след лудите нощи съм пак устремен,
окрилян е в дните духът заплепен,
душите ни с него се втурват в безкрая.
Сърцето към сърцето в лудост се втурва,
интимният пламък е повик и глас,
мечтите окриляни трепет са в нас,
възторгът превзема ме следваща урва.

ДАЛИ

Мирослава ДИМИТРОВА, Балчик

Дали те измислих
или беше реалност,
само миг от
цяла вселена.
Дали те обичах
или беше само сън,
като слънчево
зайче
във водно огледало.
Дали съм ти разказала

нещо за себе си
или си бил
само непознат.
Като красива
илюзия
от химерно минало.
Спомен без плът.
Дали съм те
запазила в
сърцето си.
Като блян
или угаснал лъч,
било ли е любов
или фантазия
мечтая ли,
или може би тъгувам.

ПРОЕКТИ Приключи проект "Активно включване в информационното общество"

Скъпи читатели на списание "Зари", приключва проектът "Активно включване в информационното общество" на фондация "Хоризонти", финансиран от Програмата за подкрепа на НПО в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009 – 2014 г.

В предишен брой на списанието ви запознахме с основните цели и дейности на проекта, а тук само ще припомним, че проектът е с продължителност 8 месеца (септември 2013 – май 2014 г.) и по него е предвидена безвъзмездна помощ от 9 835, 89 евро. Насочен е в тематичната област на програмата "Изграждане на капацитет на НПО" и цели подобряване на финансовата и организационната устойчивост, повишаване на капацитета на фондация "Хоризонти" за предлагане на електронни услуги и работа с целевите групи.

Така формулираните цели изглеждат много амбициозни, но фондация "Хоризонти", както през целия период на своята дейност, продължава с всеки изпълнен проект да върви с малки крачки напред. В живота винаги е така, че движението поражда ново движение, а разумните желания и идеи често се превръщат в реалности.

Екипът на фондацията вярва, че реализацията на този проект, макар и малък, ще допринесе за развитието и напредъка ѝ в дългосрочен план.

Заложените в проекта дейности се отнасяха най-вече до обновлението и усъвършенстването на информационните ресурси на организацията. Беше разработен изцяло нов уебсайт, с интегрирани към него електронен каталог и потребителски регистър. Както и досега, можете да го намерите на <http://horizonti.bg>. Сайтът е удобен за ползване от незрящи, защитен е от нежелано съдържание и потребители, има възможности за надграждане и напълно е съобразен с потребностите на фондацията. От месец май започва качването на електронните заглавия на научна и учебна литература в новия уеб-базиран каталог. Книгите са събирани и обработвани в електронен формат от фондацията при предоставянето на услугата "Сканиране" за незрящи студенти. Всички заглавия (около 2500) са от сферата на научното познание и представляват истинско богатство за будните и ученолюбивите хора.

Уважаеми читатели, всеки от вас може да се регистрира на сайта на "Хоризонти", за да ползва библиотеката и други услуги, като се свърже със служителите, работещи във фондацията: Събина Чобанова (тел. 0898 44 84 98) и Ели Кушнеренкова (тел. 0894 399 158). Можете също да дарите електронни книги от различни научни сфери, които да обогатят електронната библиотека на фондацията.

За разработените по проекта уеб-продукти има кратко помагало, налично на сайта ни, което ще ви ориентира при тяхното използване и при възникването на евентуални затруднения.

При тестването на продуктите сформирахме три работни групи, в които взеха участие около 25 незрящи потребители. Екипът на проекта благодари от все сърце на тези млади хора за тяхната отзивчивост и сътрудничество.

Втората основна дейност на проекта се отнасяше до обучение на персонал и набиране на доброволци. При нейното изпълнение постигнахме много добри резултати и допълнителни полезни ефекти.

Фондацията се свърза с подходящи интернет платформи за набиране на доброволци. Оказа се, че много млади и образовани хора намират удовлетворение в доброволчески дейности за подпомагане на хора в неравностойно положение. Над 80 доброволци се отзоваха на нашата покана да коригират книги за електронната библиотека, а още толкова изявиха желание да помагат директно на лица със зрителни увреждания. Тези изключително положителни обществени нагласи ни дават основание в бъдещите проекти на фондацията да застъпваме адекватната и ефективна организация на доброволчеството. Като краен резултат от дейността двама служители и шестима доброволци преминаха обучение по специализирани дигитални умения, за да могат да се справят при работа с новите уеб-приложения и при обработване на текстове за електронната библиотека.

Екипът на проекта благодари на всички, които участваха в реализацията на дейностите, а това са доброволците, IT-специалистите, подизпълнителите и всички наши сътрудници и партньори от сродни организации. Благодарим и на представителите на оператора на програмата Институт "Отворено общество" – София в партньорство с Фондация "Работилница за граждански инициативи", с които се работи наистина ефективно. Повече за оператора, за страните-донори и за самата програма може да намерите на следните интернет адреси: www.ngogrants.bg, www.eeagrants.org.

От екипа на фондация "Хоризонти"

РЕХАБИЛИТАЦИЯ Национална конференция на тема "Социални аспекти на нарушеното зрение", град Пловдив

На 3 и 4 април 2014 г. в Национален център за рехабилитация на слепи - Пловдив се проведе конференция с представители от Министерството на образованието и науката, Министерството на труда и социалната политика и почти всички центрове за социална рехабилитация и интеграция на хора със зрителни увреждания.

Сред поканените лектори бяха проф. Владимир Радулов, специалистите от клиниката на проф. Мулдашев - д-р Амир Рашидович Шарипов и д-р Регина Албертовна Суворова, както и Таня Стивънс от Датския център за рехабилитация на деца.

Дневният ред беше изключително наситен, но благодарение на добрата организация работата премина гладко и много ползотворно. За съжаление представителите от Русия бяха възпрепятствани да присъстват, но те изпратиха своите доклади, които бяха представени от Александрина Костова. Темите

по тях третираха социално-психологическата работа с пациентите и техните семейства преди и след лечението. Дискусиите обаче се концентрираха най-вече върху методите на лечение на професор Мулдашев. Сред слайдовете на показаната презентация имаше снимки на жена, лекувана от атрофия на очния нерв и от зрение 0 е достигнат визус 0,02, което само по себе си е сензационна новина. Още по-сензационно прозвуча и фактът, че на друга жена е било регенерирано почти цяло око. Професор Мулдашев работи с така наречените алопланти, които стимулират генерирането на нови клетки в засегнатите части на окото и дори очния нерв. Подобни експерименти се правят и в други клиники по света, но там се работи със стволови клетки. Алоплантите са патент на проф. Мулдашев и не е ясно какво точно представляват. От България незрящи хора с различни диагнози вече са били на лечение в Уфа, но не ми е известно някой да се е завърнал с възстановено зрение.

Показани бяха и рисунки, направени от самия проф. Мулдашев. Те представляваха жени с протегнати ръце и като лъч струяща светлина се вижда тяхната аура. Проф. Радулов каза буквално: "Когато чуя за аура и чакри, бягам далеч!". Всеобщо беше заключението, че в методите на лечение в клиниката в Уфа сериозната наука граничи с мистиката. Ако представителите от Русия бяха дошли, щяха да бъдат затрупани с въпроси.

В своя доклад проф. Радулов очерта съвременните тенденции в рехабилитацията и доста подробно разгледа въпроса за ефективното използване на остатъчното зрение. Той обясни, че зрителната рехабилитация не променя състоянието на окото в медицински смисъл, а помага на рехабилитирания да разбира това, което вижда.

Д-р Латинка Накова се спря на някои неврологични проблеми, свързани със загубата на зрение.

Обясни как функционира окото и по какъв начин информацията от него отива до зрителния център в мозъка. Завърши своята презентация със спомени за това как е била приета в Националния център за рехабилитация и каква голяма помощ ѝ е оказана за преодоляване на шока след драстичната загуба на зрение. След 34 години работа като невролог е трябвало да намери нов път в живота си.

На следващия ден първата сесия от конференцията започна с представяне на 10 брошури, описващи основните заболявания, водещи до намаление или загуба на зрение. Те са адресирани както към хората със зрителни проблеми, така и към обществото. Издаването им е по проект на фондация "Рехабилитация".

Много хора не подозират какви промени настъпват в окото и какви са симптомите за определено заболяване. Те често пъти търсят лекарска помощ, когато е твърде късно. Стефан Данчев, директор на Центъра в Пловдив, без да е офталмолог, направи презентацията на популярен език, достъпен за всички. Хубаво е, че не се концентрираме изцяло върху нашите проблеми, а правим нещо, касаещо опазването на зрението в национален мащаб. Брошурите ще бъдат разпространени в цялата страна и ако се наложи - може да бъде издаден нов тираж.

Представителите от Дания със своята презентация фактически официално стартираха услугата "Робо Брайл" за България. Какво всъщност представлява тази услуга? Всеки желаещ да я ползва може да изпрати файл на следния уебсайт: www.robobrain.org и да поиска неговото конвертиране във формат, подходящ за ползване от незрящ с определена цел. Файлът се връща автоматично на посочен от клиента e-mail и може да бъде конвертиран в Word, Mp 3, две нива на daisy формат, за отпечатване на брайл или в електронна книга. Интересът на участниците в конференцията към тази услуга беше много голям. Самите презентатори обясниха, че в бъдеще ще се работи за транслирането на математическите знаци на брайл и четенето им със синтетична реч. Това засега е голям проблем, защото се използват различни системи за изписване на математическите знаци, което прави трудна комуникацията между зрящи и слепи математици. Ето защо се предприемат стъпки за унифициране на знаците в говорещите английски страни. Друго решение е знаците да се изписват релефно по същия начин както се изписват на обикновен печат. Това доста ще затрудни принтенето на математически текст. В перспектива е възможността файлът не само да бъде конвертиран в желан формат, но и да се преведе на друг език. Имаше въпрос възможно ли е брайлов текст да бъде транслиран на обикновен печат. Оказа се, че в Чехия е разработен софтуер, който ни позволява да сканираме брайлова страница и да я видим след това показана или отпечатана на обикновен шрифт. Този софтуер не е интегриран в "Робо Брайл". Александрина Костова изнесе лекция за провежданата зрителна рехабилитация в Националния център. Показани бяха както традиционни, така и нови методи за стимулиране и ефективно използване на остатъчното зрение. В Пловдив са създадени много добри условия за осъществяването на тази

рехабилитация.

Конференцията завърши с лекции за здравословното хранене и ползването на хранителни добавки, полезни за зрението.

Напуснахме Пловдив с много материали в нашите чанти, нови контакти с колеги и натрупан опит в областта на рехабилитацията.

Йордан МЛАДЕНОВ

СПОРТ Балканско първенство по шахмат за незрящи

В периода 10-13 април 2014 г. в София се проведе Балканиада по шахмат. Във форума взеха участие 14 отбора от 5 страни - представителните отбори на Македония, Молдова, Румъния, Турция и 10 отбора от България - "Атлет" от СОУДНЗ "Проф. д-р Иван Шишманов" - Варна, "Болид" от УДНЗ "Луи Брайл" - София, "Витоша" София, "Изгрев" Пловдив, "Кракра" Перник, "Пауталия" Кюстендил, "Пираните" София, "Светлина" Шумен, "Успех" Варна, "Феникс" Монтана.

Главен съдия на Балканиадата беше инженер Димитър Илиев, който води системно тренировки за хората със зрителни увреждания от София. Главен организатор на турнира беше Асен Алтънов - председател на РСО София към ССБ и председател на Обединението на спортните клубове за интеграция на незрящите "София". Всъщност именно това обединение, което се учреди през февруари тази година се нагърби с организацията на този голям шахматен турнир. Събитието беше подкрепено от много организации и институции. На първо място трябва да се спомене РСО София и цялото ръководство, след това Столична община, която много активно подкрепи елитното състезание по две линии - първо лично г-жа Йорданка Фандъкова - кмет на София, задели средства от своята програма и ги предостави на организаторите, а второто направление беше чрез проект, защитен от Спортен клуб за интеграция "Витоша", който беше финансиран по програмата за развитието на спорта към Столична община. Финансова подкрепа оказа и "Успех" София, „Надежда Ви и сие” ООД и "Химкомплект инженеринг" АД. Останалите средства бяха осигурени от дарители и от РСО София. За спортно-техническата част отговаряше федерация "Спорт за хора със зрителни увреждания". Имаше условие, че в турнира могат да се включат единствено шахматисти със зрителни увреждания, които са картотекирани във федерацията за настоящата 2014 г. Това, разбира се, се отнасяше за клубовете от България. Всички делегации проявиха висока спортна дисциплина, което способстваше за отличното ниво на Балканиадата. Организацията също беше на изключително ниво. Отборите се състояха от 4 състезатели и 1 треньор. Всички с изключение на софиянци бяха настанени в хотел "Принцес", където се проведе и самият спортен форум. Хотелът предостави преференциални условия и по този начин се превърна в основен спомоществовател на събитието. Турнирът се проведе по швейцарската система в 7 кръга. Имаше отборно и индивидуално класиране. За отборното класиране се вземаха резултатите на четиримата шахматисти, тъй като на техническата конференция се реши, че и петият от делегацията, ако имаше зрително увреждане и беше картотекиран, можеше да се състезава. Резултатите след всеки кръг съдията публикуваше онлайн, което позволяваше на всички да следят развоя на турнира и да бистрят съответните си тактики.

Така в отборното класиране първото място завоюва отборът на Румъния. Вицешампиони станаха момчетата от "Изгрев" Пловдив, а с бронзовите медали се окичиха шахматистите от Македония. Отборите бяха наградени с купи и медали.

В индивидуалната надпревара категорично Расим Низам завоюва първото място, а негов подгласник стана най-възрастният шахматист на турнира 84-годишният Димитър Пелитов (и двамата от "Изгрев" Пловдив). Трети се нареди румънецът Александру Пироска. И тримата получиха плакети. Купата на София спечели най-добре представилият се столичанин и това беше Янко Петров от СКИ "Пираните". Награждаването се състоя на гала вечеря на 12 април. Наградите връчиха Васил Долапчиев - председател на Съюза на слепите в България, Асен Алтънов - председател на РСО София и главен организатор на събитието, Донко Ангелов - олимпийски медалист и директор на "Успех" София, Цветомира Савова - консултант по европейски проекти и програми на федерация "Спорт за хора със зрителни увреждания", Васимир Радулов, традиционно подкрепящ инициативите на РСО София. Федерация "Спорт за хора със зрителни увреждания" връчи няколко индивидуални награди. С чаши на федерацията бяха наградени най-младата участничка в турнира Александра Стоянова - ученичка в СОУДНЗ "Проф. д-р Иван Шишманов" Варна, най-млад участник - Алекси Динков, ученик от УДНЗ "Луи Брайл" София, най-възрастен участник - Димитър Пелитов от Спортен клуб "Изгрев" Пловдив. С плакет за висок спортен хъс и организационен устрем беше награден Асен Алтънов, който за пореден път доказва, че спорта сред хората със зрителни увреждания изобщо не му е безразличен и помага с всички сили за неговото развитие.

Балканиадата по шахмат за незрящи беше широко отразена в медиите. Българската национална телевизия и Цветелина Абрашева направиха репортаж и взеха интервюта, а в спортните емисии периодично се съобщаваше класирането. БТВ и Росен Чолаков също направиха обширен материал за събитието. Журналистката Росица Стойкова и неин френски колега също посетиха турнира и в множество интернет издания се появи информация за него.

Безспорно това беше най-добре организираният шахматен форум, чието ниво беше наистина високо. Можем да се радваме, че най-сетне и България показва, че има потенциал да организира не просто турнири по шах, а престижни шахматни съревнования. Симбиозата на тези, които искаха да се случи това събитие, наистина беше завидна, като те бяха обединени единствено от целта всичко да бъде на максимум.

Балканското първенство по шахмат се оказа генерална репетиция за Расим Низам и Александър Тодоров, които в периода 5-15 май предстоеше да участват на световното първенство по шахмат за незрящи в Катерини, Гърция. Те бяха определени от федерация "Спорт за хора със зрителни увреждания" да представят страната ни на този силен шампионат, тъй като са държавните шампион и вицешампион за 2013 г. Нямахме възможност и средства повече български шахматисти да бъдат изпратени, но и това е добре, че все пак двама от най-елитните български състезатели ще защитават родния трикоълор.

Надеждите са свързани с това, че Балканиадата по шахмат за незрящи ще се превърне в традиция, а нивото, както организационно, така и спортно-технически, ще продължи своята възходяща линия.

Крайно индивидуално класиране:

1. Расим Низам, СК "Изгрев" Пловдив
2. Димитър Пелитов, СК "Изгрев" Пловдив
3. Александру Пироска, Румъния
4. Еугени Спину, Молдова
5. Михаил Дачиан, Румъния
6. Стоян Стойков, СК "Успех" Варна
7. Жарко Селковски, Македония
8. Василе Царапит, Румъния
9. Милко Кичуков, СК "Изгрев" Пловдив
10. Александър Тодоров, СК "Светлина" Шумен
11. Василе Богату, Молдова
12. Венцислав Георгиев, СК "Феникс" Монтана
13. Петко Пътев, СК "Кракра" Перник
14. Иван Велев, СК "Феникс" Монтана
15. Теодор Лападату, Румъния

16. Димитър Хинев, СК "Успех" Варна
17. Борислав Лазаров, СК "Пауталия" Кюстендил
18. Атанас Иванов, СК "Феникс" Монтана
19. Миле Цапанов, Македония
20. Зоран Костадиновски, Македония
21. Венко Ганев, СК "Успех" Варна
22. Джокхан Гунгор, Турция
23. Трайче Димов, Македония
24. Янко Петров, СК "Пираните" София
25. Николай Йорданов, СК "Светлина" Шумен
26. Динко Даскалов, СК "Пауталия" Кюстендил
27. Стоислав Велковски, Македония
28. Бекир Ертан, Турция
29. Николай Димитров, СК "Пираните" София
30. Ремзи Чолак, Турция
31. Константин Платон, Молдова
32. Кънка Витова, СК "Пауталия" Кюстендил
33. Радко Диков, СК "Пираните" София
34. Фахредин Ахмедов, СК "Светлина" Шумен
35. Аглика Данова, СК "Витоша" София
36. Орхан Йетер, Турция
37. Петър Кисъов, СК "Изгрев" Пловдив
38. Рангел Цветков, СК "Феникс" Монтана
39. Ении Антон, Молдова
40. Алекси Динков, СК "Болид" София
41. Илинка Дилкова, СК "Витоша", София
42. Феим Саид, СК "Светлина" Шумен
43. Митко Георгиев, СК "Успех" Варна
44. Джанан Саид, СК "Атлет" Варна
45. Димо Ангелов, СК "Витоша" София
46. Иван Митин, СК "Кракра" Перник
47. Александър Костов, СК "Пауталия" Кюстендил
48. Любомир Василев, СК "Витоша" София
49. Николай Чончоров, СК "Болид" София
50. Верка Констандовска, СК "Болид" София
51. Христо Радев, СК "Атлет" Варна
52. Байрие Емин, СК "Болид" София
53. Румен Трендафилов, СК "Кракра" Перник
54. Михаил Михайлов, СК "Кракра" Перник
55. Мариан Тодоров, СК "Пираните" София
56. Александра Стоянова, СК "Атлет" Варна
57. Емриш Мемишев, СК "Атлет" Варна
58. Господин Стоянов, СК "Витоша" София
59. Петър Нешев, СК "Пираните" София

Иван ЯНЕВ

Благодарим Ви за всеотдайността

На тържественото откриване на Балканския шахматен турнир, проведен в София от 10 до 13 април, официални гости бяха кметът на столична община г-жа Йорданка Фандъкова, заместник-кметът по социалните въпроси г-жа Албена Атанасова, директорът на дирекция "Социални дейности" към Столична община г-жа Минка Владимирова, както и председателят на ССБ г-н Васил Долапчиев. Началото на тази значима международна спортна проява стана повод Съюзът на слепите да изрази огромната си признателност към Столична община за готовността им винаги да откликват на потребностите на хората със зрителни проблеми и за цялостната им социална политика. От няколко години Балканският шахматен турнир се провежда под патронажа на столичният кмет и с финансовата подкрепа от личния фонд на г-жа Фандъкова и дирекция "Превенция и спорт" към Столична община и съфинансиране от Софийската регионална организация на ССБ.

В присъствието на чуждестранните ни гости, участници в спортната проява, представителите на различните институции на незрящите хора в България – Национално читалище на слепите "Луи Брайл 1928", ЦСРИ – София, "Успех" София, и много членове на ССБ, г-н Долапчиев награди с най-високото съюзно отличие – медал за особени заслуги, кмета на Столична община Йорданка Фандъкова. Отчитайки отношението на най-голямата община в България – Столична община като институция, която работи на една твърде голяма по численост на населението и по площ територия, Съюзът на слепите в България й присъди най-високото отличие за институция, работеща в областта на хората със зрителни увреждания – статуетката "Хуманитатис Кауза".

Със златна значка бе удостоена г-жа Албена Атанасова – заместник-кмет по социалните въпроси, която вече втори мандат защитава правата и интересите на хората с увреждания на територията на Столична община.

И както се изрази г-н Долапчиев: "Във всеки пчелен кошер трябва да има и пчелички, които да правят мед". Такава е г-жа Владимирова, която в продължение на десетки години отдава живота си на проблемите на столицата във всички аспекти на социалната политика. Затова нашата организация прави дълбок поклон пред нея и ѝ благодари. С тези думи председателят на ССБ удостои с отличието "Златна значка" директора на дирекция "Социални дейности" към Столична община г-жа Минка Владимирова.

Като благодари за високата оценка на своята работа и работата на своя екип, г-жа Фандъкова увери присъстващите, че всички те работят с голямо сърце за това възможностите за изява и условията на живот на хората със зрителни проблеми да се подобряват непрекъснато.

Марина ПЕТКОВА

"Витоша" покори Сараево

Приключи турнирът по голбал в Сараево. Трябва да си призная, че нашият отбор ме изненада и то твърде много.

Но за това след малко. Първо бих искал да напиша, че нашето посолство тук, в Босна и Херцеговина, отдели сериозно внимание на отборите ни. Състезанието бе посетено от консула, културния аташе и съветника по политическите въпроси към посланика. Самият посланик Ангелов прояви сериозен интерес и единствено ангажименти извън Сараево го възпрепятстваха да посети българските голбалисти.

Отборът на "Витоша" трябваше в първия си двубой да излезе срещу най-силния си противник, а това

беше отбора на "Загреб". Хърватите поведоха с един гол, а нашите пропуснаха чудесни възможности за изравняване. Общо в целия мач бяха отсъдени 3 дузпи за нас, като ние ги пропиляхме с учудваща лекота. Но все пак логиката възтържествува и Витоша доведе нещата до 5:2 само 2 минути преди края на мача. Тогава се случи нещо, което беше трудно обяснимо. Загребчани доведоха нещата до 5:3 и до края оставаше по-малко от минута, но късметът изневери на нашите и още 2 топки посетиха нашата мрежа. Така при 5:5 срещата приключи, но дебело подчертавам, че момчетата се раздаваха за всяка топка, играеха със сърце и душа. Нещо, което за първи път се наблюдава при този тим в този му състав. Тройката, която изнесе мача и повечето срещи, беше в състав: Ивайло Вџтов – ляв, Веселин Кушнеренков – център, и Александър Стоянов – десен. Христомир Пандов и Станислав Йорданов по-рядко бяха на терена, но на резервната скамейка в никакъв случай не бе по-леко. В последния мач обаче те двамата изцяло играха, като Иво им беше център.

Вторият мач беше срещу отбора на училището за незрящи от Сараево. Принципно трябваше да вземем този мач с разлика от 10 гола, но нещо се обърка и бихме с 9:5. Головата разлика вече беше от значение, тъй като хърватите също вземаха своите мачове с лекота. Първи показател бяха точките, втори показател - резултатът от прекия двубой, трети показател бе голвата разлика.

В третата среща нашите бяха категорични срещу "Баня Лука" с 11:1. Резултатът говори сам за себе си. Той също е твърде показателен и за четвъртата среща срещу домакините от "Сараево" – 10:0 за "Витоша".

Последната среща на "Витоша" беше срещу отбора на "Атлет" от Варна, която очаквано приключи с 10 гола разлика – 13:3 за батковците.

Така в крайното класиране "Витоша" зае първото място, а учениците от Варна шестото, но ето го и цялото класиране:

1. "Витоша"
2. "Загреб"
3. "Баня Лука"
4. СД "Сараево"
5. "Център", Сараево
6. "Атлет", Варна

Това беше много хубав ден за родния голбал. Трябва също така да отбележа, че момчетата, освен че се влагаха до последно във всяка ситуация, и дисциплината им бе на високо ниво, което досега не беше така. Мога да кажа, че именно това приличаше на отбор, а не на някаква разпасана команда или сбирщина. След като има желание и дисциплина, ще се постигне и качеството в играта, ще се постигне необходимото ниво на техника и синхрон. Основополагащото все пак си остава личната дисциплина на спортиста, без нея всичко останало е наливане в каца без дъно.

Още веднъж - възхитен съм от нашия отбор и ако трябва да изсантименталнича, ще кажа, че такава силна тръпка и вълнение от голбала за последен път изпитах в Дания през 2010 г., когато се състоя европейското първенство и когато българските национали наистина изяждаха маркировката, но не се предаваха до последния съдийски сигнал във всяка среща.

Направи ми впечатление, че отборът е сменил възгласа, с който влизаше на терена преди всеки мач. Та сегашният гласи следното:

"Сърце! Душа! За "Витоша"!".

Определено, за този турнир този възглас беше осъзнат от отбора, а не си остана само лозунг!

Иван ЯНЕВ